

SZÉKESFEHÉRVÁR NEMZETI EMLÉKHELY FEJLESZTÉSE ÉPÍTÉSZETI ÖTLETPÁLYÁZAT - MŰSZAKI LEÍRÁS

A PÁLYAMŰ TERV- ÉS TARTALOMJEGYZÉKE

KASÍROZOTT TABLÓK

1. HELYSZÍNRAJZ
2. ROMSZINTI ALAPRAJZ
3. UTCASZINTI ALAPRAJZ
4. METSZETEK
5. HOMLOKZATOK
6. KONCEPCIÓ – LÁTVÁNY

A/3 MÉRETŰ FÜZET

1. HELYSZÍNRAJZ
2. ROMSZINTI ALAPRAJZ
3. UTCASZINTI ALAPRAJZ
4. METSZETEK
5. HOMLOKZATOK
6. KONCEPCIÓ – LÁTVÁNY

MŰSZAKI LEÍRÁS (3 PLD.)

SZÖVEGES ISMERTETÉS ÁBRÁKKAL

LEBEGŐ SÁTOR

Szent István „...némely éjszaka, mivel közel nem vala egyház,
kiment egy messzeterjedt sík mezőre
nagy számú jeles kíséretétől körülvéve és sáort ütöttek...”;
egy ilyen alkalomkor oly csoda történt,
hogy míg a király imádkozott, „...a fölötte kiterült sátor
mindaddig lengett emelten a levegőben, míg az Isten embere,
félbehagyván elmélkedő könyörgését, ismét magához nem tére”.
(Hartvik legendája 15. fejezet)

MÁRIA ORSZÁGA

István Mária kezébe ajánlotta országát
István országa Mária országa lett
a nép Máriát csak királynénak hívta
István Mária családjának nevezte Pannóniát
lobogóira Mária képét festette
országos törvényt napját minden évben augusztus 15-én
Mária halálának és mennybevitelének
ünnepén tartotta Fehérváron

IMÁRA KULCSOLÓDÓ KÉZ

összekulcsolódó kéz
imádságra készülő
koncentráló
jövőre gondoló
összefogást kezdő
egymásban bízó
egymásra épülő
közösség-kovácsoló
védelmet nyújtó
oltalmazó mozdulat
Szt. István keze megmaradt

A SZÁNDÉK

a feladat adott – ha nem is lehet teljes
az egykori hangsúly felidézése – ha nem is lehet teljes
az egykori lépték érzékeltetése – ha nem is lehet teljes
az egykori csönd megszólaltatása – ha nem is lehet teljes

VÁROSKÉP

városképi illeszkedés? a hiány nem tud illeszkedni
a mai nagyváros hangsúlyai a panelházak és a gyárkémenyek
ezekhez nem lehet kapcsolódni
a mai belváros hangsúlyai a templomok és a színház
ez az a közeg, amihez illeszkedni kell

MÚZEUM VAGY KÖZTERÜLET?

is-is
a romkert nappal nyitott közterület, mely - őrzés mellett - mindenké
a gyökereihez mindenkinek joga van, annak is, akinek nincs rá pénze
a Prépostsági Múzeum viszont igazi múzeumként viselkedik és belépőt szed

MEGKÖZELÍTÉSEK

ha hirtelen dinamikus élményre vágunk: válasszuk a Fő tér felőli bejáratot
a szemlélődők leereszkedve a Lux-árkádig körbejárják a romkertet, mielőtt
belépnének
és van egy bejárat a 3. sz. háznál a praktikusok számára is:
akik se a meglepetést nem kedvelik, se a hosszú felvezetést nem igénylik

LUX HÁRMAS KAPUJA

a téglá árka klasszikus és modern furcsa keveréke
épületnek kicsi, kerítésnek nagy a vastag perforált téglafal
hármaskapuvál nyílik a koronázás alig-maradt romjaira

KÖZÖSSÉGI TÉR A LUX-ÁRKÁD ELŐTT

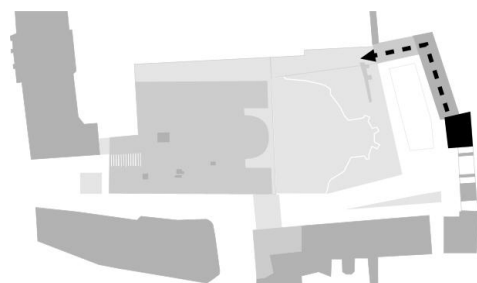
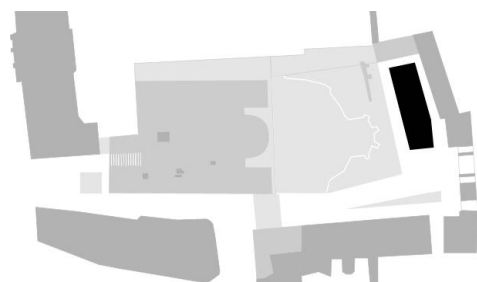
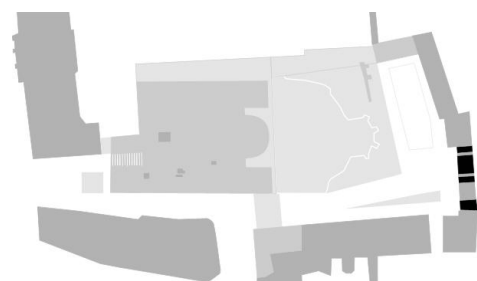
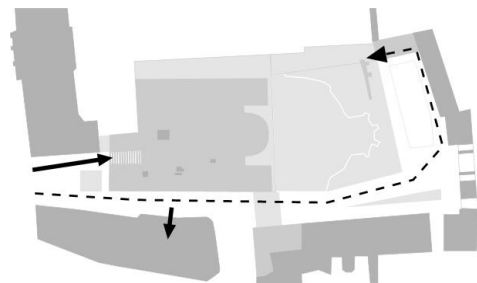
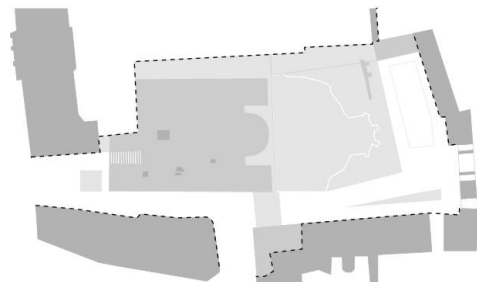
a szintbe hozott, csiszolt kövel burkolt teret vékony vízfilm borítja
a hullámzó-elmosódó tükörkép a Sárrét mocsarait idézi
télén vagy, ha rendezvények helyszíne, a vízfilm eltűnik

ABA-NOVÁK

az osszárium helyére talál a barbár zseni panteonjában
festett királyok-fejedelmek őrzik saját csontjaikat

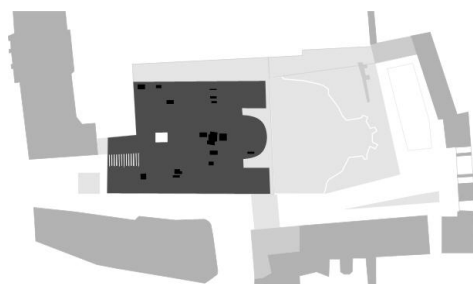
LUX-ÁRKÁD FELŐLI BEJÁRAT

akadálymentes bejárat a hosszabb utat, a fokozatos ráhangolódást
választóknak

ROMKERT - TEMPLOMBELSŐ

Egységes andezitúzalékon járunk, a köszönnyeg finoman hullámzik megidézve az egykori padlószinteket, műkölapok helyett valódi sírokat látunk eredeti helyükön, eredeti szintjükön, „mindent a maga helyén” a szarkofág is újra az egykori bazilika súlypontjába kerül

SÉTÁNY ALATTI ROMBEMUTATÁS

sejtelmes üvegfüggöny által leválasztva a bazilika teréről csak köveket látunk a félhomályban és helyenként égből jövő fényt

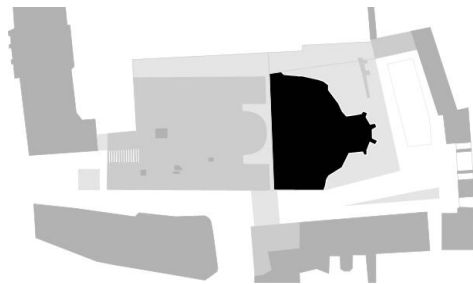
MÚZEUM-KAPCSOLAT

aki többre kíváncsi, mint amit a helyszínen láthat a sétány alatti térben beléphet a Prépostsági Múzeumba

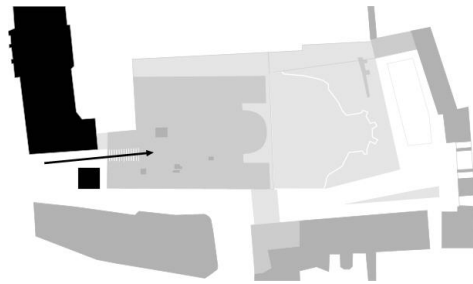
MÁTYÁS-RÉZSŰ

a nemesből lett király „duplázni” akart a hatalmas szándék tiszteletre méltó de a mű befejezetlen maradt csak egy elkezdett mozdulat maradt belőle egy enyhén emelkedő füves rézsű

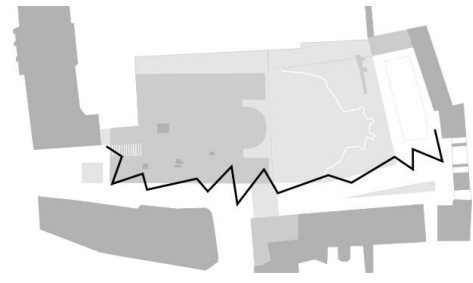
FŐ TÉR FELŐL

Ozorai Pipo felrobbant tornya felmagasodóból negatív torony lett a légtér helyén üvegfödém, a hatalmas falakból a lenyomat maradt a bazilika kapujára ráült a püspöki palota, a toronynak csak a hiánya maradt de van egy rés a kettő között, egy bizonytalan hasadék a főhajó peremén a boltívek helyén, a lebegő fal alatt surranva: sorsszerű bejárat

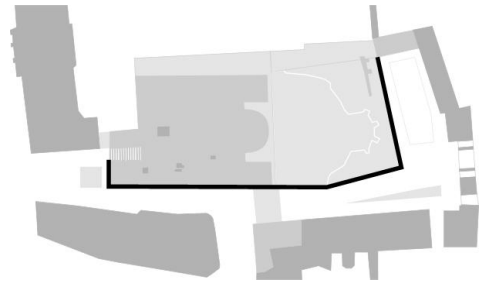
MAI „ÉLETKÉP”

a romkert üresen tátong, kezeletlen seb a város testén védtelenül kitárulkozik a sétáló oldalt pillant és már siet is tovább hiszen csak köveket lát, nem jut róla eszébe semmi lábukat lóbáló fagyizó gyerekek nevetgélnek a mellvéden az űr haragosan rájuk kiált, pedig ők legalább itt töltöttek néhány percet a légteret pedig betölti az utcazaj

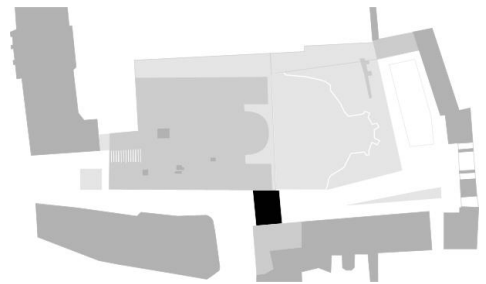
MÚZEUMFAL

érdeklődést keltő sejtelmes hártya: szitázott üvegfal a romkert körül
a „hoztam is, meg nem is” elv alapján: belátsz is, meg nem is
az is kap valamit, aki kint marad, de az kaphat igazán, aki bemegy
a kint maradóknak olvasásra buzdító betűfal
István intelmei Imre hercegnek, törvények sora és királyok névsora
teleírt-telerajzolt üveg, s a réseken beleshetsz
a romkertbe belépve intimitást adó üvegfüggöny véd a külső hatásoktól
kiszűri az utcai zajokat, az itt nyugvók nyugodjanak békében
kiszűri a profán látványt, lehetőséget adva az elmélyülésre

A TÉRMENTI SÉTÁNY

most hajléktalan-hajlék az íves hid alja, csak bebújni lehet
a sétány kisimul és a sírkápolnák üvegfödémét kapnak
a kolostorudvar falát jelző utcaburkolat megmarad

VISZONYULÁS A ROMOKHOZ

a bazilika köveit széthordták, újra összegyűjteni őket reménytelen
még részbeni rekonstrukcióhoz is túl keveset tudunk
egy katedrális 800 kövel hogyan lehetne érzékeltetni?
még az elmúlt dicsőséget is aligha
a térdig érő romok csak a hozzáértőknek mondanak bármit is

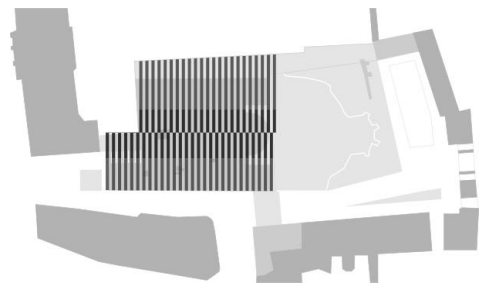
MEGIDÉZETT TÉR

ha kevés kő maradt is meg, a struktúra és a térerányok sejthetők
persze túlzás lenne az egykori teret megidézni
hiszen a bazilika sorsa összefonódott az ország önállóságával
Mátyásig időről időre újjáépült, azóta viszont csak pusztul
repedés, törés, csonkulás, torzulás, süllyedés

MEGTALÁLT CSONTVÁZ

bár a lépték még süllyedő félben is lenyűgöző
bár a forma a román stílust idézően zömök és szigorú
mégis lebeg a sátor, átszövi a fény a faszervezetet
mint egy valaha élt óriási mamut bordáit
a fény gótikus boltozatokat idéző szövetet rajzol
a főhajó áttört belső oldalára

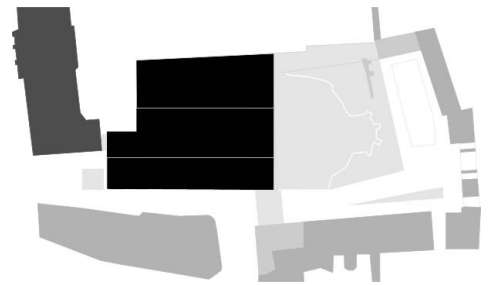
ÉPÍTÉSZETI STÍLUSOK FELVILLANÁSA

egyszerű, geometrikus és zömök, mint a román bazilikák
finoman tagolt, ég felé törő és fényel játszó, mint a gótikus katedrálisok
szigorúan szerkesztett és mindig megújuló, mint a japán fatemplomok

A HIERARCHIA A HELYÉRE KERÜL

„az nem lehet, hogy annyi szív hiába onta vért”
az nem lehet, hogy királyaink koronázási helye
az nem lehet, hogy királyaink örök nyughelye
az őket szolgáló hivatal árnyékában
méltatlan alárendeltségben lapuljon

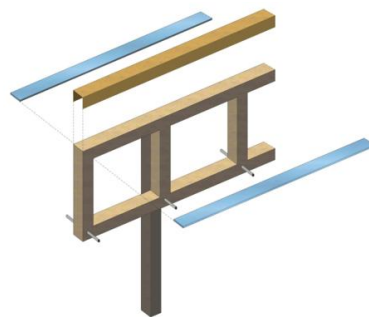
KOROK RÉTEGZŐDÉSE

ezredév romjai a lábunk alatt
felettünk lebeg a remélt jövő
a kettő közt az utcaszinten járunk
„Egyetlen ismeret van a többi csak toldás,
alattad a föld, feletted az ég, benned a létra” (W.S.)

PILLÉREK

horganyzott acél zártszelvény pillérek
az alapozásra alkalmas helyeken
kikerülve a romokat
teret adva a későbbi feltárásoknak

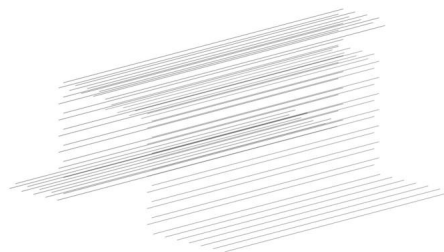
PILLÉRKIOSZTÁS

a pillérkiosztás látszólag véletlenszerű, hiszen csak így lehetett alkalmazkodni a romokhoz
valójában van benne rendszer: mindkét ortogonális nézetében egyenletes a pillérosztás

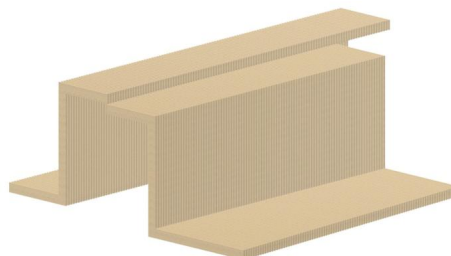
FATARTÓK

sűrűn rakott ragasztott fatartók Z-alakban
a közbensők kikönnyített létrartatók 3x3 római láb mezőközzel
a tartók csomópontjai horganyzott acél rudakkal átfűzve

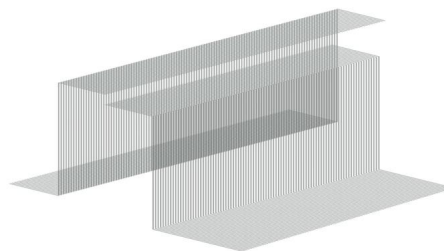
SZÉLSŐ FATARTÓK

csak a végeket zárják tömör tartók
kivéve a püspöki terasznál lévő utolsó elem
mely a félbehagyottságot jelezve mégis létrartató

ESŐVÉDELEM

fatartók között edzett-ragasztott üveg csíkok
a fatartókkal együtt lejtve vezetik le a vizet
az esővíz összegyűjtése és elvezetése a külső széleken

FAVÉDELEM

fatartók felső-külső síkján réz-cink ötvözet borítás
nem falfedésként túllógatva, hanem abroncsként rákasírozva
és lefordítva a függőleges oldalra a vízelvezető üvegsávig

